

ФОНЕТИЧНІ ПРОЯВИ РЕКУРЕНТНОСТІ В ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Гончарук Олег Миколайович,

кандидат філологічних наук, доцент,

професор кафедри мовної підготовки

Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID ID: 0000-0003-1787-5244

Researcher ID: AGW-8107-2022

У статті досліджується фонетична рекурентність, що вважається одним із найдавніших і найпоширеніших поетичних прийомів в українській літературі. Вона виступає важливим засобом створення звукової гармонії, емоційного забарвлення та підкреслення смислових акцентів у тексті. Крім того, демонструється, як багаторазове відтворення певних звуків формує ритм і мелодію, що наголошує на значущості окремих слів та ідей, дозволяючи читачеві глибше зануритися в атмосферу твору.

Автор детально розкриває різні аспекти фонетичних засобів, таких як алітерація, асонанс, ритм і ониматопея. Наводяться приклади використання цих прийомів у творах українських письменників різних літературних періодів, що підкреслює їхню роль у створенні яскравих образів і передачі емоцій. Алітерація, наприклад, забезпечує звукову гармонію та підсилює емоційний вплив, додаючи мові ритмічності та плавності, в той час як асонанс просуває мелодійність та сприяє формуванню образів, легких для запам'ятовування.

Слід додати, що в роботі ритм аналізується як чинник, що надає тексту динаміку і змушує читача активно переживати події, описані в творі. Звертається увага на різні методи створення ритмічних візерунків, які можуть включати копіювання слів, конструкцій і синтаксичних елементів. Стаття підкреслює, що такі ритмічні структури не лише формують емоції героїв, але й підсилюють драматизм ситуації.

Автор вважає, що вивчення цього явища в українській літературі відкриває нові перспективи для аналізу текстів, адже фонетична рекурентність має глибокі традиції та активно використовується в художніх творах. Висновки статті стверджують, що рекурентність, як важливий інструмент митця, сприяє створенню унікального художнього світу, роблячи літературу виразнішою і більш насиченою в емоційному плані. Дослідження фонетичної рекурентності не лише підтверджує високий рівень літературної майстерності авторів, але й відкриває нові горизонти для подальших досліджень у цій галузі.

Ключові слова: рекурентність, фонетичні засоби, звукопис, ритм, асонанс, алітерація, ониматопея.

Honcharuk Oleh. Phonetic Expressions of Recurrence in the Texts of Ukrainian Writers

The article examines phonetic recurrence, which is considered one of the oldest and most common poetic methods in Ukrainian literature. It is an important means of creating sound harmony, emotional coloring and emphasizing semantic accents in the text. In addition, it demonstrates how the recurrence of certain sounds forms rhythm and melody, which emphasizes the significance of individual words and ideas, allowing the reader to immerse themselves more deeply in the atmosphere of the work.

The author reveals in detail various aspects of phonetic methods, such as alliteration, assonance, rhythm and onomatopoeia. Examples of the use of these means in the works of Ukrainian writers of different literary periods are given, which emphasizes their role in creating vivid images and conveying emotions. Alliteration, for example, provides sound harmony and enhances emotional impact, adding rhythm and fluidity to speech, while assonance promotes melody and contributes to the formation of images that are easy to remember.

It should be added that the work analyzes rhythm as a factor that gives the text dynamics and forces the reader to actively experience the events described in the text. Attention is drawn to various methods of creating rhythmic patterns, which may include the reiteration of words, constructions and syntactic elements. The article emphasizes that such rhythmic structures not only shape the emotions of the characters, but also enhance the drama of the situation.

The author believes that the study of this phenomenon in Ukrainian literature opens up new prospects for the analysis of texts, because phonetic recurrence has deep traditions and is actively used in works of art. The conclusions of the article argue that recurrence, as an important tool of the artist, contributes to the creation of a unique artistic world, making literature more expressive and emotionally rich. The study of phonetic recurrence not only confirms the high level of literary skill of the authors, but also opens up new horizons for further research in this area.

Key words: recurrence, phonetic methods, phonology, rhythm, assonance, alliteration, onomatopoeia.

Вступ. Фонетична рекурентність є одним із найдавніших і найпоширеніших поетичних прийомів. Вона відіграє важливу роль у побудові звукової гармонії, емоційного забарвлення та підкреслення смислових акцентів. Тонкий інструмент у руках письменника, який дозволяє малювати неперевершені звукові картини та передавати найтонші відтінки почуттів. Це від-

творення однакових звуків у тексті, яке породжує ритм, мелодію та підкреслює важливі слова або ідеї. В українській літературі багато прикладів використання фонетичної рекурентності, що дозволяє глибше зрозуміти її художні особливості та вплив на читача.

Питання фонетичних повторів свого часу частково розглядали О. І. Чернікова, М. С. Стецик, Т. М. Міше-

ніна, О. В. Ніколаєнко [1; 2; 3; 4]. Вивченням звукопису в українській поезії займалася М. Ю. Кабиш [5]. У своїй праці [6] О. В. Науменко визначила та дослідила основні характеристики звукової організації поетичного твору, а саме: риму, ритм, інтонацію та звукопис.

Основна **мета** статті – глибше зрозуміти художні особливості фонетичної рекурентності та її вплив на емоційне сприйняття читача. У роботі поставлені такі **завдання**: проаналізувати прозові тексти відомих українських письменників з метою виявлення використання фонетичних засобів рекурентності; навести приклади вживання фонетичних засобів, таких як алітерація, асонанс, ритм та звукопис (зокрема, ономаітопея); вивчити роль цих звукових засобів у посиленні розуміння та емоційності викладення змісту; зосередитися на тому, як ці звукові засоби допомагають авторам створювати яскраві образи, передавати емоції та підкреслювати важливі ідеї; дослідити взаємодію між різними засобами фонетичної рекурентності; визначити функції фонетичної рекурентності в прозових текстах, такі як створення емоційного напруження, підкреслення важливих деталей, вираження одноманітності, підсилення музикальності тексту; розкрити вплив фонетичної рекурентності на сприйняття тексту читачем, зокрема на викликання певних емоцій та асоціацій; узагальнити результати аналізу та зробити висновки щодо ролі цього явища у створенні художнього світу прозових творів українських письменників.

Новизна роботи полягає в комплексному аналізі фонетичної рекурентності саме в прозових текстах українських письменників. Зокрема, в інтегруванні різних аспектів, а саме в поєднанні звукопису (ономаітопеї), алітерації, асонансу та ритму, показуючи їхню взаємодію у створенні художнього образу. А також у залученні широкого спектру авторів; аналізуючи тексти, відбувається демонстрація різноманітності використання фонетичної рекурентності в їхніх стилях. Зроблено акцент на тому, як цей засіб впливає на сприйняття тексту читачем, викликаючи певні емоції та асоціації (підкреслення важливих деталей, створення емоційного напруження, підсилення музикальності тексту, вираження одноманітності).

Матеріали та методи. Для повного досягнення поставленої мети, у роботі використані наступні методи: *аналітичний*, використовується для аналізу функцій фонетичних засобів у текстах і передбачає розгляд того, як ці засоби впливають на зміст, емоційне забарвлення та естетичну цінність творів. *Порівняльний*, застосовується для порівняння використання фонетичних засобів у творах різних українських письменників і дозволяє виявити спільні та відмінні риси в їхньому стилі. *Індуктивний*, використовується для узагальнення спостережень та виведення загальних закономірностей використання фонетичної рекурентності в прозових текстах. *Контекстуальний аналіз*, застосовується для розгляду фонетичних засобів у контексті їхнього використання в тексті і дозволяє зрозуміти, як ці засоби впливають на сприйняття тексту читачем.

Фонетична рекурентність може проявлятися через такі засоби: *звукопис* – опис звукових образів та їхньої ролі у створенні атмосфери, наприклад *ономаітопею* – лексичні одиниці, що імітують звуки навколишнього світу; *алітерацію* – відтворення однакових або схожих приголосних звуків; *асонанс* – відтворення однакових або схожих голосних звуків; *ритм* – чергування наголошених і ненаголошених складів.

Ці засоби не існують ізольовано, а взаємодіють між собою, генеруючи складні звукові композиції. Функції фонетичної рекурентності різноманітні, адже поява звукової гармонії надає тексту музикальності, мелодійності, а підкреслення смислових акцентів привертає увагу до певних слів або фраз. Утворення образів викликає певні асоціації та уявлення. Вираження емоцій передає різноманітні почуття: радість, смуток, гнів тощо. Розуміння інформації полегшує запам'ятовування тексту.

Звукопис – це потужний літературний засіб, який дозволяє автору передати атмосферу твору, створити яскраві образи та емоції за допомогою звуків. Рекурентність, тобто багаторазове відтворення певних звуків або звукових комбінацій, підсилює ефект звукопису, надаючи тексту особливої музикальності та виразності. Ми детально розглянемо, як звукопис і рекурентність взаємодіють в українській мові, підкреслюючи неповторну атмосферу в літературних творах.

Звукопис дозволяє автору відтворити звуки навколишнього світу, такі як шелест листя, шум моря, дзюрчання струмка, спів птахів, створити живий і реалістичний звуковий пейзаж. Звуки можуть передавати емоції героя, виражаючи його внутрішній стан, думки та переживання. Наприклад, часте вживання глухих приголосних наштовхує нас на відчуття тривоги або страху, а мелодійні звуки передають радість або спокій. Звукопис може стати засобом підсилення основної ідеї твору. Як от, репродукція звуків води в описі морського пейзажу символізує нескінченність і вічність. Чергування довгих і коротких звуків, паузи та наголоси створюють ритмічний малюнок і задають темп, які впливають на сприйняття тексту читачем. «Звукова організація поезії відіграє безпосередню роль у створенні та оформленні провідної художньої ідеї, поетичного задуму. Музика вірша народжується не у віддаленому звучанні слова, а у поєднанні звучання і змісту (значення), у єдності звуків і думки, що виражається... Відтак звук стає вагомим чинником у творенні певного поетичного образу, засобом передачі емоцій, переживань ліричного героя» [5, с. 70].

Результати дослідження. Рекурентність підсилює ефект звукопису і дозволяє досягти таких результатів:

1. *Підкреслення важливих деталей*: імітація звуків, пов'язаних з певним образом або поняттям, підкреслює їхнє значення в тексті.
2. *Створення емоційного напруження*: поступове нарощування кількості одних і тих же звуків може створити відчуття наростаючої напруги або кульмінації.
3. *Вираження одноманітності або циклічності*: часте вживання однакових звуків може передавати відчуття одноманітності, руху по колу або нескінченності.

4. Підсилення музикальності тексту: ритмічне копіювання звуків надає тексту музикальності й мелодійності.

Ось декілька прикладів ониматопеї, одного із виявлень звукопису, в романі А. Головка «Бур'ян» [7]: *«Тиша. Чмих-чмих – паровий млин артільний як сміхом не присне з селян обдурених». «Буль-буль, буль-буль – падали секунди десь за стіною в ідальні, мов після дощу краплі з ринви в шаплик. І тихо». «Шум і рух біля вікна. Рукою по столу – трах! трах!»*

Алітерація, як один із фонетичних засобів, відіграє значну роль у створенні звукової гармонії та емоційного забарвлення тексту. Відтворення однакових або схожих приголосних звуків надає мові ритмічності, музикальності та підкреслює певні смислові акценти. Алітерація є одним із найдавніших поетичних засобів в українській літературі. Її широко використовували як народні творці, так і професійні письменники. Породжуючи звукову гармонію, алітерація надає мові музикальності, ритмічності та плавності. Однакові звуки привертають увагу до певних слів або фраз, підкреслюючи смислові акценти. Вона може створювати яскраві зорові, слухові або тактильні образи. За допомогою алітерації можна передати різноманітні емоції: радість, смуток, гнів, спокій тощо. Цей засіб полегшує запам'ятовування інформації, оскільки ритмічне дублювання звуків залишає акустичний слід у пам'яті.

Наведемо й розберемо декілька прикладів алітерації з відомої повісті Марка Вовчка «Інститутка» [8]: *«Спустило панське подвір'я; не тупочуть коні, не торохтять коляси»* – багаторазове відтворення звуку «т» створює відчуття тиші та спокою. *«А стара пані то з тих дверей зирк, то з других зирк»* – поновлення звуку «з» забезпечує відчуття напруження та тривоги. *«Та коли б він був багатий та вельможний, я б і гадки не мала! Давно б уже була за ним!»* – підкреслюється імітація звуку «б», указуючи на силу почуттів панночки.

А це приклади вживання алітерації Панасом Мирним у творі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» [9]: *«Писар тільки й покрутив свого рудого уса»* – відтворення звуку «р» підкреслює рух та енергію дії. *«Недовго й місця шукав: зараз жид злебенів його та й заправив у поштарі»* – часта вимова звуку «з» створює відчуття швидкого розвитку подій. *«...на край села, на белебні, стояла собі осторонь»* – відновлення звуку «н» підкреслює спокій і статичність опису. *«...обмінили хліб, а в неділю й весілля заграли»* – звук «в» створює святковий і урочистий настрій.

Отже, можна підсумувати, що алітерація впливає на читача на підсвідомому рівні, викликаючи певні емоції та асоціації. Вона може сприяти запам'ятовуванню тексту, адже ритмічне поновлення звуків перетворює текст на цікавіший і легший для розуміння. Також алітерація підсилює враження від читання, тому що робить його емоційним і захоплюючим. Крім того, згаданий художній засіб створює унікальний стиль письменника, бо кожен митець має власний набір улюблених звуків і способів їх використання.

Асонанс також є одним з найдавніших і найпоширеніших поетичних прийомів. Він полягає у відтворенні однакових або схожих голосних звуків у словах, утворюючи певну звукову гармонію й підкреслюючи смислові акценти в тексті. Асонанс, як і алітерація, надає мові музикальності, емоційності та допомагає відновити яскраві образи. Твори відомих класиків української літератури насичені прикладами вдалого використання асонансу.

Розглянемо декілька зразків. Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» [9]: *«Лежить за селом, на самому белебні»* – багаторазове відтворення звуку «е» створює відчуття порожнечі та безмежності. *«...та й годі... Іде скотина – нема перепону»* – імітація звуку «о» підкреслює монотонність і безвихідність ситуації. *«Хата хоч стара була, та як полагодив був Остап»* – повторення звуку «а» надає вислову м'якості та теплоти. *«...замість шибок – ганчірки світять»* – відновлення звуку «і» підкреслює бідність і злиденність. *«...що за літо заробить Мотря, те за зиму й проживуть»* – тут звук «о» створює відчуття замкнутого кола й безвиході.

Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч» [10]: *«Ху! Слава богу, справився з ділами: і совершив купчу, і земельки прибавилось»* – дублювання звуку «і» створює відчуття задоволення та завершеності справи. *«Ох, земелько, свята земелько, божжа ти дочечко!»* – імітація звуку «е» підкреслює любов і прихильність до землі. *«Кусочками, шматочками купував, а вже і у мене набралось»* – часте використання звуку «а» забезпечує відчуття накопичення й багатства. *«Під боком живе панок Смоквинов, мотається і туди й сюди»* – звук «о» створює відчуття руху й неспокою.

Ритм – це невидима нитка, що пронизує мову, надаючи їй динаміки, емоційності та впорядкованості. Як музика, мова має свій пульс, який створюється чергуванням наголошених і ненаголошених складів. Цей ритм впливає на наше сприйняття тексту, викликаючи різноманітні емоції та асоціації. Це регулярне поновлення або чергування будь-яких елементів мови, що викликає відчуття упорядкованості та руху. В поезії ритм найчастіше пов'язаний з чергуванням наголошених і ненаголошених складів, що представляють так звані стопи. Однак ритм може бути відтворений і іншими засобами, наприклад, репродукцією звуків, пауз, інтонаційних підйомів і спадів. Ритм – це потужний інструмент у руках письменника, який дозволяє уявляти яскраві й незабутні образи, передавати атмосферу твору й викликати емоції в читача. Вивчення ритму допомагає глибше зрозуміти й оцінити художній твір.

Ритм може бути створений різними засобами: алітерацією, асонансом, повторенням слів і словосполучень або ж ритмічним синтаксисом (чергуванням довгих і коротких речень, використанням однорідних членів речення).

У наведених прикладах із твору Юрія Федьковича «Три як рідні брати» [11] ритм створюється за рахунок:

– Відтворення однакових конструкцій: *«Тоній держить мою сестру Олену, Яків Марію, а я знов Яковову*

Катерину»; «...а як нас охота збере, то і вип'ємо по чарці, і заспіваємо собі гарно». Така повторюваність забезпечує відчуття спокою та впорядкованості.

– Використання однорідних членів речення: «І ґрунта маємо, і худобу, і пасіку, ще і ставок хочемо собі викопати»; «...а ми вже вкупі: сидимо, радимось, балакаємо». Це підсилює ритмічність і створює враження повноти викладу.

– Асонансу: часте вживання звуку «а» в словах «радимось, балакаємо» створює музикальність та емоційне забарвлення.

У творі «Захар Беркут» [12] Іван Франко теж вдається до таких мовних конструкцій:

– «Не гордуй бідними, не гордуй низькими, не гордуй робучими»; «І він, мов остовпілий, глядів на свою доньку і вже аж тепер не знав, що йому робити»; «Спробуй, а побачиш, що може». Повторюваність створює відчуття напруги та драматизму.

– «І очі його заблищали безумним гнівом»; «Прощай і ти, моя зоре, що блиснула мені так чудово на одну днину, а тепер мусиш навіки для мене померкнути»; «А ми, таточку, спішімо додому! Онде в долині наш двір, а ось і наші гості надходять». Це підсилює ритмічність і створює враження повноти викладу.

– Імітація звуку «м» у словах «молодче, мусиш, моя» або звуку «а» в словах «таточку, а се що ти кажеш» надає музикальності й емоційного забарвлення.

В історичному романі Володимира Малика «Черлені щити» [13] спостерігаємо:

– однакові конструкції для підсилення хвилювання: «Ти ж знаєш, що без тебе, без твого могутнього і хороброго полку ми не можемо сподіватися на остаточний успіх»; «Залишилося ж зовсім небагато ждати – березень, квітень, травень»; «Ні, братіє, так не годиться!»;

– синтаксичне навантаження: «Сніги, морози, безкормиця для коней»; «Смирнення молодших зміцнює Руську землю, зарозумілість руйнує її», що підсилює ритмічність і створює враження повноти викладу;

– алітерацію та асонанс: відтворення звуку «м» у словах «могутнього, морози, маємо» або звуку «а» в словах «багато ждати, братіє, зарозумілість» створює музикальність і емоційне забарвлення.

Загалом ритм у будь-якому тексті виконує функції передачі емоційного стану персонажів, таких як напруження, розчарування, занепокоєння, створює драматичну атмосферу, адже він зміцнює драматизм ситуації, що розгортається, підкреслює важливі моменти. Ритмічні конструкції виділяють ключові фрази і слова, наприклад, заклики до єдності та співпраці, підсилюють враження від прочитаного. Ритмічний текст запам'ятовується краще й залишає яскравіше враження.

Висновки. Фонетична рекурентність є важливим компонентом художнього тексту, який впливає на його сприйняття читачем. Використання різних фонетичних засобів дозволяє автору створювати оригінальні звукові композиції, підкреслювати смислові акценти та передавати різноманітні емоції. Аналіз фонетичної рекурентності в текстах українських письменників дозволяє глибше зрозуміти їхню творчість і оцінити її художнє значення.

Звукопис та рекурентність є надзвичайно важливими літературними засобами, які відіграють центральну роль у створенні художнього світу твору. Вони не лише сприяють передачі емоцій та настрою, а також допомагають створити поглиблені образи, роблячи текст яскравим і живим. Звукопис, як мистецтво відтворення звуків навколишнього середовища, занурює читача в атмосферу твору, перетворюючи читання на емоційний досвід, що одразу викликає в уяві живі образи.

Рекурентність, що передбачає багаторазове відтворення звуків або звукових комплексів, посилює ефект звукопису, даруючи тексту особливу музикальність і виразність. Елементи, такі як алітерація, асонанс і ритм, є важливими інструментами в арсеналі автора. Алітерація створює враження єдності та гармонії через репродукцію приголосних, тоді як асонанс надає тексту мелодійності та емоційності завдяки імітації голосних звуків. Ритм, у свою чергу, за допомогою чергування наголошених і ненаголошених складів формує відчуття динаміки та руху, запрошуючи читача активно зануритися в текст.

Використання такого лінгвістичного явища, як рекурентність, в українській літературі має глибокі традиції. На прикладах ми пересвідчилися, що цей прийом активно застосовували в своїх творах такі визначні українські автори, як Марко Вовчок, Панас Мирний, Іван Франко, Андрій Головка, Іван Карпенко-Карий, Юрій Федькович, Володимир Малик. Кожен із них привніс свої унікальні нюанси в застосування цих технік, демонструючи їхню багатозначність і універсальність.

Таким чином, рекурентність розглядається як важливий інструмент в руках митця, який здатний створити неповторний художній світ. Її вправного використання вистачає для збагачення тексту емоційно та змістовно, підтверджуючи високий рівень володіння мовою та літературною майстерністю. Завдяки рекурентності, література стає більш глибокою і виразною, а читач отримує можливість переживати багатогранні емоції, відчувати естетичну насолоду від кожного звуку в тексті. Неосяжний потенціал рекурентності дає нам можливість подальшого дослідження цього явища на інших мовних рівнях.

Література:

1. Чернікова О. І. Класифікація звукових повторів як складової поетики художнього тексту (на матеріалі творів Дж. Р. Р. Толкієна). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2011. Вип. 27. С. 345–351.
2. Стецьк М. С., Ковач Г. Й. «Від душі поета – у душу слухача» (поетичний звукопис Ліни Костенко). *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2021. № 15. С. 180–187.

3. Мішеніна Т. М. Авторські фонетичні стилістичні засоби в поетичному мовленні Миколи Вінграновського. *Актуальні проблеми філології і методики викладання мов*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2007. Вип. 5. С. 88–95.
4. Ніколаєнко О. І. Ритміко-звукові особливості епіграм. *Studia linguistica*. 2012. Вип. 6 (1). С. 308–314.
5. Кабиш М. Ю. Звукопис в українській поезії першої половини XX століття: семантика, функції: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2015. 267 с.
6. Науменко О. В. Фоностилістика поезії Едгара Аллана По та її відтворення у перекладах: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Одеса, 2018. 241 с.
7. Головка Андрій. Бур'ян. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=520>.
8. Вовчок Марко. Інститутка. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=457>.
9. Мирний Панас. Хіба ревуть воли, як ясла повні? URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=983>.
10. Карпенко-Карий Іван. Сто тисяч. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1007>.
11. Федькович Юрій. Три як рідні брати. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=542>.
12. Франко Іван. Захар Беркут. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=645>.
13. Малик Володимир. Черлені щити. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=940>.

References:

1. Chernikova O. I. (2011) Klasifikatsiia zvukovykh povtoriv yak skladovoi poetyky khudozhnoho tekstu (na materialy tvoriv Dzh. R. R. Tolkiiena). [Classification of sound repetitions as a poetic component of a literary text (based on the works of J. R. R. Tolkien)]. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky*. 27. 345–351. [in Ukrainian]
2. Stetsyk M. S., Kovach H. Y. (2021) «Vid dushi poeta – u dushu slukhacha» (poetychnyi zvukopys Liny Kostenko). [“From the poet’s soul to the listener’s soul” (poetic phonology by Lina Kostenko)]. *Naukovyi visnyk DDPU imeni I. Franka. Seriia: Filolohichni nauky (movozaavstvo)*. 15. 180–187. [in Ukrainian]
3. Mishenina T. M. (2007) Avtorski fonetychni stylistychni zasoby v poetychnomu movlenni Mykoly Vinhranovskoho [Author’s phonetic stylistic means in the poetic speech of Mykola Vinhranovskyy]. *Aktualni problemy filologii i metodyky vykladannia mov*: zб. nauk. prats. Kryvyi Rih. 5. 88–95. [in Ukrainian]
4. Nikolaenko O. I. (2012) Rytymiko-zvukovi osoblyvosti epihram. [Rhythmic and sound features of epigrams]. *Studia linguistica*. 6 (1). 308–314. [in Ukrainian]
5. Kabysh M. Yu. (2015) Zvukopys v ukrainskii poezii pershoi polovyny 20 stolittia: semantika, funktsii [Phonology in Ukrainian poetry in the first half of the 20th century: semantics, functions]: dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kyiv. 267 p. [in Ukrainian]
6. Naumenko O. V. (2018) Fonostylistyka poezii Edhara Allana Po ta yii vidtvorennia u perekkladakh [Phonostylistics of Edgar Allan Poe’s poetry and its reproduction in translations]: dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.16. Odesa. 241 p. [in Ukrainian]
7. Holovko Andrii. (2025) Burian [Weed]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=520>. [in Ukrainian]
8. Vovchok Marko. (2025) Instytutka [The Institute Girl]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=457>. [in Ukrainian]
9. Myrnyi Panas. (2025) Khiba revut voly, yak yasla povni? [Do the oxen bellow when the manger is full?] URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=983>. [in Ukrainian]
10. Karpenko-Karyi Ivan. (2025) Sto tysiach [One hundred thousand]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1007>. [in Ukrainian]
11. Fedkovych Yurii. (2025) Try yak ridni braty. [Three like siblings] URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=542>. [in Ukrainian]
12. Franko Ivan. (2025) Zakhar Berkut. [Zakhar Berkut] URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=645>. [in Ukrainian]
13. Malyk Volodymyr. (2025) Cherleni shchyty [Redbloody shields]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=940>. [in Ukrainian]